

KURUMSAL İZLEME RAPORU

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

İzleme Takımı

PROF. DR. FEZA KERESTECİOĞLU (TAKIM BAŞKANI)

PROF. DR. MEHMET İHSAN SOYSAL (AKADEMİK DEĞERLENDİRİCİ)

DOÇ. DR. DİLEK ÖZMEN (AKADEMİK DEĞERLENDİRİCİ)

GİRİŞ

Bu rapor, Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun (YÖKAK) 2020 Yılı Kurumsal Dış Değerlendirme Programı kapsamında, Fırat Üniversitesi'nin "Kurumsal İzleme Raporu" (KİR) olarak hazırlanmıştır.

Fırat Üniversitesi'nin ilk kurumsal dış değerlendirmesi 2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu izleme raporu, ilgili Kurumsal Dış Değerlendirme Raporu'nda (KGBR) belirtilmiş olan gelişmeye açık yönler konusunda kurumunun yaptığı çalışmalara odaklanmaktadır. Bu konular raporda, YÖKAK tarafından önerilen formata uygun olarak, KGBR'deki gelişmeye açık yönlerle bu konuda izleme takımının yaptığı değerlendirme birebir eşlenerek verilmektedir. Bunların yanında, 2020 yılındaki salgın koşullarında uygulanan uzaktan eğitim süreci kapsamındaki çalışmalar da, anahatlarıyla değerlendirilmektedir.

Raporda, üniversitenin kalite güvencesi, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, ve yönetim alanlarındaki çalışmaları ve iyileştirme süreçlerini ele alınmaktadır. Bu konudaki değerlendirmeler, kurumun son Kurumsal İç Değerlendirme Raporu (KİDR), KGBR, Kurum Gösterge Raporu ve Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ek Raporu'ndaki bilgi ve belgelerin yanında, izleme ziyaretinde yapılan toplantı ve görüşmelerde elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

Prof. Dr. Feza Kerestecioğlu, Prof. Dr. Mehmet İhsan Soysal ve Doç. Dr. Dilek Özmen'den oluşan İzleme Takımı kurum ziyaretini, küresel salgın nedeniyle 21.12.2020 tarihinde çevrimiçi olarak yapmıştır. Ziyaret aşağıdaki planda gösterildiği şekilde gerçekleştirilmiştir:

Fırat Üniversitesi İzleme Ziyareti Planı

Zaman	İşlem	Katılımcılar	İçerik
21 Aralık 2020 Pazartesi			
9:00 – 10:00	İzleme Takımının kendi aralarındaki toplantı	İzleme Takımı üyeleri	İzleme ziyareti ile ilgili görüş paylaşımı
10:00 – 10:45	İzleme Takımı - Rektör görüşmesi	İzleme Takımı üyeleri Rektör	Kurumun yönetsel süreçlerindeki görev paylaşımı ve kurum kalite güvencesi sistemi ve İzleme süreci hakkında bilgi ve görüş paylaşımı
10:45 – 11:00	ARA		
11:00 – 12:00	İzleme Takımı - Kalite Komisyonunu görüşmesi	İzleme Takımı üyeleri Kalite Komisyonu üyeleri	- Mevcut KİDR ve KGBR dikkate alınarak kurum tarafından gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bilgi aktarımı - KGBR'de yer alan "gelişmeye açık yanlar" konusunda yapılan çalışmalar - Soru-cevap
12:00 – 13:30	ARA		
13:30 – 15:00	Rektörün, İzleme Takımı ve Senato üyelerine sunumu	İzleme Takımı üyeleri Rektör Senato üyeleri	Mevcut KİDR ve KGBR dikkate alınarak kurum tarafından "gelişmeye açık yanlar" kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar hakkında Rektör tarafından yapılacak sunum ve elde edilen

			sonuçların görüşülmesi
15:00 – 16:00	ARA		
16:00 – 16:45	İzleme Takımı - Rektör görüşmesi	İzleme Takımı üyeleri Rektör	İzleme ziyareti süreci ve “İzleme Raporu”nda yer alacak hususlar

Aşağıdaki değerlendirmelerin Fırat Üniversitesi'ne önümüzdeki yıllarda yürüteceği çalışmalarda katkı sağlamasını umuyoruz. Tüm izleme süreci boyunca, takımın kurulması, bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi konusunda emeği geçen tüm YÖKAK mensuplarına, her konuda olumlu ve yapıcı destekleri ve çevrimiçi ziyaret organizasyonu için Fırat Üniversitesi Rektörlüğüne, katkı veren tüm Fırat Üniversitesi akademisyen ve çalışanlarına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ

KGBR'ye göre gelişmeye açık yanlar	İzleme Değerlendirmesi
2.1. "Kalite politikasının uygulamada taraflar açısından iyi anlaşılması ve sahiplenmenin sağlanması için daha açık ve görünür hale getirilmesi beklenmektedir."	Kurum, iç kalite güvencesi sistemini oluşturmuştur. Bu sistem ve ilgili süreçlerin gözden geçirilerek; sürekli iyileştirme sürecinin kalite güvence sisteminin bütün birimleri, akademik ve idari konuları kapsayan, denetlenebilir PUKÖ çevrimine dayalı önemli bir bileşeni olması beklenmelidir. Kurumda, kalite güvencesi sisteminin girdi bazlı kontrolüne ve değerlendirilmesine ilişkin, ulusal ve uluslararası standartları sağlama derecesini kontrol eden ve stratejik planlar, idari akademik faaliyet raporları, iç değerlendirme raporları üzerinden oluşturulmuş bir geleneği vardır. Bu potansiyelin tüm birimleri kapsayacak devamlılık ve planlama-uygulama-kontrol-değerlendirme içeriğinde genişletilmesi gelişmeye açık bir yön olarak dikkat çekmektedir. Kalite Komisyonunun yetki, görev ve sorumlulukları açık şekilde tanımlanmalı ve kurumda kalite kültürü süreklilik ve yaygınlık ölçeğinde genişletilmelidir. Kurum tarafından uygulamaya konulacağı ifade edilen "Fırat Kalite" adlı yapılanmanın, birim kalite elçilerinin belirlenerek uygulamaya konması da gelişmeye açık bir yön olarak gözlenmiştir,
2.1. "Stratejik Plan ve Performans Programında yer alan performans göstergeleri ile kalite güvencesi süreçleri arasında ilişki açık değildir. Plan ve programın kurumsal seviyede yönetim ve planlama aracı olarak kullanılması için iki doküman arasındaki bağın güçlendirilmesi gerekmektedir. Performans programı stratejik plan ile bütçe arasındaki ilişkiyi kuracak yapıda görülmemiştir. Programın kurumun bütçesine yön verecek ve plan hiyerarşisine uygun bir şekilde hedef, faaliyet/ proje çerçevesinde geliştirilmesine ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.	Kurumun 2019-2023 revize Stratejik Plan'ında kalite güvencesi sistemini güçlendirmeye yönelik bir hedef kartının (Hedef Kartı 5.5) oluşturulduğu görülmektedir. Bu hedeflerle ilgili harcama birimleri belirlenmiş ve bir risk ve bütçe planlaması yapılmıştır. Tüm bu çalışmalar olumlu olarak değerlendirilmiştir. Ancak, Kurum Gösterge Raporu'ndaki kalite güvencesi sistemi değerlendirilmesine katkı sağlayabilecek olan 3, 6 10–20. sıradaki verilerin eksik olması dikkat çekmektedir.
2.2. "Kalite komisyonu çalışmalarına dış paydaşların katılımının akredite olmayan bölümlerde de sağlanması beklenmektedir."	Akredite olmayan programlara yönelik dış paydaş katılımının sadece programların kuruluş aşamalarında sağlanabildiği ve programların güncellenmesi ile ilgili sistematik yapıların henüz oluşturulmamış olması kurumun gelişmeye açık bir yönü olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, bölüm/fakülte danışma kurulları ya da benzeri yapıların hayata geçirilmesi bir çözüm oluşturabilir.
2.2. "Bilgi Yönetim Sistemi'nden elde edilen veri ve ölçümlerin kalite süreçlerinde kullanımına ilişkin işleyen bir sistemin	Bilgi Yönetim Sistemi'nden (BYS) elde edilen veri ve ölçümlerin kalite süreçlerinde kullanımına ilişkin işlevsel bir sistemin henüz oluşturulmadığı

kurulmasına ihtiyaç vardır.”	gözlenmektedir. Kurum, bu amaca yönelik olarak YÖKAK’tan sağlanan ÜBYS yazılımı üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yazılımın BYS’ne entegrasyonu ile birlikte, program yeterliklerinin ölçümüne ve nicel değerlendirilmesine olanak sağlayan bir sistemin oluşturulması gelişmeye açık bir yön olarak değerlendirilmektedir Öte yandan, Fırat Üniversitesi Kurumsal Açık Arşiv Sistemi de, kurumda üretilen bilginin topluma iletilmesi ve PUKÖ çevrimi için gerekli faaliyet raporlaması ve ölçümlere olanak veren bir bileşimdedir.
2.2 “Üniversitede laboratuvar akreditasyonu ve sistem standartları yönetimi (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO50001 vd.), ödül süreçleri (EFQM, ...) ile ilgili çalışmalar geliştirilmesi gereken alan olarak burada öne çıkmıştır.”	Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Yapı Malzemeleri Laboratuvarı’nın TSE EN ISO9001 belgesi alması, kurumun ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi belgesi almak üzere 2019 yılında girişimde bulunması ve bu süreç kapsamında gerekli eğitimlere başlaması olumlu gelişmeler olarak değerlendirilmektedir. Bu sürecin, diğer laboratuvarların da akreditasyonları için işletilmesi ISO9001, ISO17001 ve ISO2700 standartları kapsamında devam ettirilmesine ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir.
2.3. “Stratejik planın uygulanmasında analizlere yer verilmeli, paydaş analizine ilişkin süreç ve uygulanan yöntemlerin sonuçları açıklanmalı ve gerçekleştirilen analizin plana yansıma biçimi de hissettirilmelidir. İç ve dış paydaşlarla yapılan yüz yüze görüşmelerde daha çok görüş alışverişi yapılması gerektiği düşünülmektedir.” “Paydaş görüşlerinin kalite güvence sistemi, süreçlerine daha sistematik ve düzenli olarak alınması beklenmektedir.”	İzleme öncesindeki süreçte kurum paydaşları belirlenmiş ve paydaş analizleri —geniş paylaşım ve katılımcılık temelli olmasa da— gerçekleştirilmiştir. Kurumda paydaş katılımına ilişkin tanımlı bazı süreçler bulunmaktadır. Ancak bu süreçler doğrultusunda yapılmış uygulamaların bütün alanları ve paydaş gruplarını kapsamadığı görülmektedir. Kurumun bütün birimlerindeki iç paydaşların kurumsal kalite güvence sistemi konusunda farkındalığının, sadece akreditasyon alan birimlerine değil tüm bölüm ve birimlere yayılmasına ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, tüm birimlerin örün (web) sayfalarının, yapılan etkinlikleri ve kalite çevrimlerini duyurma ve kalite güvence sistemini izlemeye ve ölçmeye olanak verecek şekilde güncellenmesi; dış paydaş katılımının bölüm/fakülte danışma kurulları ya da benzeri yapılar üzerinden sistematik hale getirilmesi önerilmektedir.
2.3. “Mezunlar ile ilgili bazı birimlerde düzenli çalışmalar bulunurken genele yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.”	Mezunların takibi ve elde edilen verilerin kalite güvencesi süreçlerinde kullanımının akredite programlarla sınırlı olduğu görülmektedir. Üniversitenin geneline yönelik bir mezun takip sistemi oluşturulmuştur. Ancak, mezun verilerinin toplanması ve güncellenmesi için bu konudaki çalışmaların ilerletilmesi gerekmektedir.

2.3. “[Dış paydaşlar] Üniversite laboratuvarlarının akredite olmasının sanayi üniversite işbirliğinin çok daha hızlı gelişmesine katkı sağlayacağını da vurgulamışlardır.”

Bu konuda, revize Stratejik Plan’da bir hedef kartının (Hedef Kartı 4.2) mevcut olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili harcama birimleri belirlenmiş ve risk analizi yapılmıştır. Stratejik Plan’ın kapsadığı süreçte (2023’e kadar) beş laboratuvar, ve 1 kalibrasyon merkezinin akreditasyonu öngörülmektedir.

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

KGBR'ye göre gelişmeye açık yanlar	İzleme Değerlendirmesi
3.1. "Öğrenci Otomasyon Programı-Proliz" üzerinden "Ders Değerlendirme Anketleri"ni öğrencilerin doldurdıkları belirtilmiştir. Bu uygulamaların standart bir şekilde geliştirilerek uygulanmasına yönelik bir stratejinin olması önemli görülmektedir."	2020 yılı başındaki deprem nedeniyle Güz dönemi bütünleme sınavları ve Bahar yarıyılı eğitim başlangıç tarihleri ötelenildiğinden bazı anketlerin zamanında yapılamadığı anlaşılmaktadır. Yine de, Ders Değerlendirme Anketleri'nin tüm birimlere genişletildiği ve yaygın olarak uygulandığı gözlenmiştir. Bunu yanında, 2020 yılı Bahar dönemindeki uzaktan eğitim ve uzaktan sınav etkinliklerinin değerlendirilmesi için de anketler uygulanmıştır. Anket uygulamalarının ders değerlendirme anketlerinin ötesine taşınması (örneğin, mezuniyet anketleri gibi), özellikle öğrenciler ve diğer iç paydaşlardan program yeterliklerinin ölçülmesi ve kurumun sunduğu hizmetler gibi konularda da geri bildirim sağlanması gelişmeye açık bir yön olarak saptanmıştır.
3.1. "Programların yeterlilikleri (mezun bilgi, beceri ve yetkinlikleri) belirlenirken tanımlı süreçler ve aktif öğrenci katılımı sağlanmalıdır."	Üniversite Kalite Komisyonu'nda bir öğrenci temsilcisinin daimi üye olarak yer alıyor olması olumlu bir gelişmedir. Ancak, program yeterliklerinin (ve dolayısıyla program içeriklerinin) belirlenmesi ve ölçülmesi konusunda öğrenci katılımının daha aktif sağlanması gerekmektedir. Bu konuda, bir önceki maddede de sözü edilen mezuniyet ve memnuniyet anketlerinin geliştirilmesi uygun bir adım olabilir.
3.3. "Programlarda yer alan derslerin iş yüküne dayalı kredi değerleri (AKTS) belirlenmiştir. Bununla birlikte sistemin özellikle iç paydaşlar tarafından iyi anlaşılması ve uygulamadan çıkarılacak deneyimlerle geliştirilmesine yönelik olmak üzere Üniversitenin sürekli bir izleme ve değerlendirme altyapısı geliştirmesine ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir."	Derslerin öğrenci iş yüküne dayalı AKTS kredileri belirlenmiştir ve ders bilgi paketlerinde yer almaktadır. Bu, AKTS kredilerinin paydaş verileri üzerinden güncellenmesi konusunda henüz bir çalışma yapılmadığı anlaşılmaktadır. Kurum tarafından, bu izleme ve güncelleme mekanizmasının öğrencilerin akademik danışmanları üzerinden oluşturulabileceği düşünülse de, bu konudaki planlama ve uygulama çalışmaları henüz başlatılmamıştır.
3.3. "... geçmişte birçok üniversitede olduğu gibi ana bölümlerin dışında kurulan bölümlere yeterli öğrenci gelmemesi, bu tür programların akreditasyonu sorunu ve bölümlerin kapatılması sonucu ortaya çıkan öğretim üyesi ve fiziki alan kullanımı gibi hususlardan üniversite yönetiminin gelecek dönemin stratejilerini gerekli dersleri çıkararak fakültelerle geliştirmesi önemli görülmektedir ... İzleyen döneme ilişkin stratejik plan çalışmalarında bu konunun ele alınması beklenmektedir."	Kurum, öğrenci sayısı düşük olan veya öğrenci alımı yapılamayan programları sürdürebilmek amacıyla, bu programlara yabancı uyruklu öğrenciler yönlendirilme stratejisi uygulamaktadır. Yabancı öğrencileri kendi uyguladığı sınav (FÜYÖS) üzerinden seçerek programlara yerleştirmektedir. Son yıllarda, Fırat Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı öğrenci sayısı katlanarak artmıştır. Öte yandan, stratejik plandaki program sayılarının yıllar içerisindeki gelişiminin takip edildiği ve yeterli öğrenci alımı olmayan programların kapatılarak, bu programların yerine yenilerinin açıldığı

	gözlendirilmektedir. Dahası, öncelikli alanlarına ve katma değeri oluşturalabilecek ve yayın sayısını artırabilecek etkinliklere daha fazla kaynak aktatılabilmesi için, ikinci eğitim programlarının azaltılması, ve hatta tamamen yok edilmesi, revize Stratejik Plan’da bir değeri sunum tercihi olarak yer almaktadır. Bu, olumlu bir yaklaşım olarak değeriendirilmiştir.
3.3 “... programda yer alan derslere dair edinilen ders değeriendirme anketi sonuçları sistematik olarak ilgili öğretim üyeleri ile paylaşılmalı, öğretim üyesinin performansını izlemek amaçlı değeriendirilmelidir.”	Ders değeriendirme anketlerinin yaygın olarak uygulanıyor olması olumlu bir gelişmedir. Anket sonuçları, öğretim üyeleri ve birim yöneticileri ile paylaşılmaktadır. Yine de, anketlerden elde edilen sonuçların hem derslerin iyileştirilmesi sürecinin takibi, hem de öğretim üyelerinin performanslarının değeriendirilmesinde kullanılması için gerekli yapıların oluşturulması gelişmeye açık bir yön olarak tesbit edilmiştir.
3.5 “Eğitim kadrosunun çok çeşitli program ve desteklerle güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yapılmakla birlikte özellikle eğitimcilerin eğitimi programı şeklinde programların daha kurumsal bir şekilde uygulanması ve sonuçların izlenerek programların güncellenmesine ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.”	Eğiticilerin eğitimi kapsamında, 2019 yılı içerisinde sadece Tıp Fakültesi öğretim üyelerine yönelik bir eğitim yapılmıştır. 2020 yılı içerisinde ise öğretim üyelerine yönelik çevrimiçi bir eğitimin ana temasını uzaktan eğitim ve sınav yöntemleri oluşturmuştur. Bu konuda ayrıca eğitim videoları gibi asenkron yöntemlerde kullanılmıştır. İçinde bulunduğumuz salgın dönemi nedeniyle 2020 yılı içerisinde bu konudaki çalışmalar sayı ve içerik olarak kısıtlı kalmış olsa da, eğitimcilerin eğitimi etkinliklerinin önümüzdeki yıllarda hem ele alınan konular hem de gerçekleştirilen birimler açısından çeşitlendirilecek şekilde artırılması ve sistematik hale getirilmesi gerekmektedir.
3.5 “Üniversitenin merkez kütüphanesi ve fakültelerdeki ders çalışma alanlarının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler özellikle kütüphanelerin yetersizliği yanında ders çalışma alanlarının kullanım saatlerinin de sınırlı olması nedeniyle bu alanlardan yeterince yararlanamadıklarını ifade etmiştir.”	Fırat Üniversitesi’nin kütüphane binasının 2020 yılı içerisinde tamamen kullanıma açılmış, halen 14,000 m²’yi aşkın kapalı alanıyla haftada 7 gün 24 saat hizmet veriyor ve tüm alanlarına engelli erişiminin sağlanmış olması olumlu gelişmeler olarak değeriendirilmiştir.
3.5. “Üniversitede öğrenci gelişimine yönelik sosyal, kültürel, sportif faaliyetler yeterli düzeyde desteklenmektedir ... Bununla birlikte, merkezdeki kampüse uzak olan bölümlerdeki öğrencilerin sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımının daha kısıtlı olduğu görülmüştür.”	Merkez yerleşkesi dışındaki yerleşkelerde eğitim gören öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımı konusunda verilen örneklerden (MYO öğrencilerinin TeknoFest başarıları, Veteriner Fakültesi öğrencilerinin düzenlediği gezi ve kültürel etkinlikler, vb.) bu konuda gelişme sağlandığı anlaşılmaktadır. Bu örneklerin artırılarak sürdürülmesi beklenir.
3.5 “... engelsiz üniversite koşullarının tam oluşması için programlanan çalışmaların devam etmesi gerekmektedir.”	Engelli öğrencilerin sayısı, engel türü ve oranları ve bunların birimlerindeki dağılımları takip edilmektedir. “Engelsiz üniversite” oluşturulması için gerekli koşulların sağlanması amacıyla, Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından gerekli fiziki ortam

	düzenlemeleri bütçe kısıtlarına göre planlanarak devam ettirilmektedir.
3.6. “Bu bağlamda, etkin bir mali yönetim tesis edilmesine yönelik olmak üzere iç kontrol sistemine yönelik eylem planının hazırlanması ve öngörülen faaliyetlerin hızla mali yönetim sürecinde hayata geçirilmesi geliştirilmesi gereken önemli bir alan olarak tespit edilmiştir.”	İç kontrol bileşenlerinin varlığı iç paydaşların kurumsal işleyiş farkındalığına yol açması bakımından kurumsal kalite kültürü potansiyeline bir kanıttır. Üniversite içindeki tüm süreçlerin ilkeler ve görev tanımlarının yazılı hale getirilmesi ve yazıldığı gibi uygulanması hedefinde iç kalite kontrol sisteminin başlatılmış olması önemli bir gelişmedir. Kurumun, Uyum Eylem Planı 2018 yılında hazırlanmıştır. Buna bağlı olarak oluşturulmuş olan bir Risk Yönetimi Strateji Belgesi de mevcuttur. Bu belge rehber alınarak, 2020 yılında bir risk değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Tüm bu gelişmeler olumlu olarak değerlendirilmiş olup, sürdürülmesi beklenmektedir.

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

KGBR'ye göre gelişmeye açık yanlar	İzleme Değerlendirmesi
4.1. “Bunun yanında Fırat Üniversitesi'nin FÜBAP destekleri için öncelikli alan belirlemediği görülmüştür.”	Fırat Üniversitesi 2019–2023 stratejik planında dördüncü amacını “Üniversite-Kamu-Özel Sektör İşbirliğini Güçlendirmek” olarak belirlemiştir. 2019 yılından itibaren yeni bir program türü olan “Kamu-Üniversite-Sanayi” proje başvurularının FÜBAP tarafından kabul edilmeye başlandığı belirtilmektedir. Üniversitenin FÜBAP sayfası incelendiğinde, alanla ilgili olarak 2020 yılında devam etmekte olan sadece bir yüksek lisans projesi görülürken; Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği Doktora Projesi başlığı altında ise yürütülen herhangi bir proje bulunmamaktadır. FÜBAP sayfasında proje alanları içinde Kamu-Üniversite-Sanayi alanındaki projelerin öncelikli projeler olduğunu belirten bir ifadeye rastlanmamıştır. Üniversitede Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde disiplinlerarası Savunma Sanayi Teknolojileri Anabilim Dalı kurulmuştur. Benzer disiplinlerarası programların nitelik ve niceliğinin artırılması hedeflenmektedir. Kurum tarafından, özellikle Savunma Sanayiine yönelik çalışmaların Savunma Sanayii İçin Araştırmacı Yetiştirme Programı (SAYP) protokolü kapsamında firmalarca fonlanması için gerekli yönlendirmelerin yapılacağı ve ihtiyaç duyulması halinde FÜBAP kanalıyla gerekli maddi desteğin sağlanacağı belirtilmektedir. Tüm bunlar olumlu gelişmeler olarak değerlendirilmiştir. Ancak üniversite-kamu-sanayi işbirliğini güçlendirmek amacıyla FÜBAP destekli daha çok proje üretilmesi bekleniyorsa alanın öncelikli alan olduğunun iç ve dış paydaşlara duyurulması yararlı olacaktır.
4.1. Kurumun, stratejik planı çerçevesinde belirlenen akademik öncelikleriyle uyumlu, değer üretebilen ve toplumsal faydaya dönüştürülebilen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin daha fazla teşvik edilmesi ve yerel/bölgesel/ ulusal kalkınma hedefleriyle kendi araştırma stratejileri arasındaki bağ güçlendirmesi beklenmektedir.	Üniversite, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin toplumsal faydaya dönüştürülmesi için Elazığ'daki kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Bu amaçla üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmede Elazığ Organize Sanayi Bölgesi (OSB) içerisinde faaliyet gösteren Fırat Üniversitesi Organize Sanayi Meslek Yüksekokulu, OSB'nin ihtiyaçlarına göre hizmet sunmaktadır. OSB yönetiminin talebi doğrultusunda MYO bünyesinde Tekstil Giyim Ayakkabı ve Deri Bölümü kurulmuş ve 2021–2022 Güz yarıyılında öğrenci alımı için çalışmalarını tamamlamıştır. Elazığ'daki girişimci adaylara öğretim elemanları tarafından girişimcilik eğitimleri verilmekte, Fırat Üniversitesi Tarım ve Hayvancılık Araştırma ve Uygulama Merkezi (TAHAM) tarafından bölgedeki çiftçilere eğitimler düzenlenmekte, Fırat Teknokent bünyesinde faaliyet gösteren akademisyen firmalarında özellikle yazılım

	alanında dış kaynaklı önemli projeler yürütmekte, SAYP protokolü kapsamında Savunma Sanayi Müsteşarlığı desteği ile Derin Öğrenme Büyük Veri Analizi Projesi yürütülmekte, mühendislik ve tıp alanlarında yürütülen çeşitli TÜBİTAK projeleri ile ulusal öncelikli alanlarda Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, Fırat Üniversitesinin, 2019 yılında yerel kalkınmaya destek alanında YÖK üstün başarı ödülü alması Üniversitenin güçlü yönü olarak değerlendirilmiştir.
4.2. “Kurumun dış fonlamaların miktarını artırmaya yönelik stratejilerini gözden geçirmesi önerilir.”	Üniversitede öğretim elemanlarının TÜBİTAK’a proje yazmalarını desteklemek için proje yazma eğitimleri gerçekleştirilmektedir. Proje Koordinasyon ve Danışmanlık Ofisi tarafından talep eden öğretim elemanlarına bireysel danışmanlık verilmektedir. Bazı fakültelerde kadro atamalarında TÜBİTAK projesi aranmaktadır. 2020 yılı içerisinde Fırat Teknokent ve Eğitim Fakültesi öğretim üyeleri tarafından hazırlanan projeler Fırat Kalkınma Ajansı tarafından desteklenmiştir. Ayrıca Kurum tarafından doktora öğrencilerinin tezlerinin TÜBİTAK tarafından fonlanmasına yönlendirme yapılması, TRB1 bölgesine hizmet veren Fırat Kalkınma Ajansı ile bölgenin ihtiyaç duyduğu sanayi işbirliği projeleri hazırlanması planlanmaktadır.
4.2. “Yürütülen projeler sonucunda alınan patentlerin ve ticarileşen ürünlerin artırılmasına yönelik faaliyet oluşturulması faydalı olacaktır.”	Üniversitede 2018 yılında Fırat Üniversitesi, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Yönergesi yürürlüğe girmiştir. Fırat Üniversitesi, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Komisyonu tarafından her patent başvurusu değerlendirilerek uygun bulunanlar hizmet buluşu olarak rektörlük desteği sağlanmaktadır. Üniversite adına tescilli patentler çeşitli yarışmalarda Fırat TTO tarafından desteklenmektedir. 2020 yılında Teknofest'te yer alan yarışmada üniversitenin bir buluşu altın, bir buluşu gümüş ve iki buluşu da bronz madalya kazanmıştır. Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından düzenlenen yarışmada altıncılık elde edilmiştir. Fırat Üniversitesi, ÜSİMP 2020 fuarına katılmıştır ve bundan sonra da patentlerin ticarileşmesi amacıyla sanayici buluşmaları ve fuarlara katılımlarını sürdüreceğini belirtmektedir.
4.3. “Araştırma güçlendirilmesinde “inbreeding” konusuna gerekli duyarlılığın geliştirilmesi gereği eğitim ve araştırma kadrosunun niteliğinin sürdürülebilirliği adına gelişmeye açık bir yön olarak tespit edilmiştir.”	Fırat Üniversitesinde <i>inbreeding</i> konusu, YÖK’ün öncelikli alanlarına yönelik ilanlara çıkılarak ve çıkılan akademik ilanlarda ilan özellikleri belirtilmeyerek kadronun herkese açık olmasının sağlanması ve norm kadro uygulaması ile aşılmaya çalışılmaktadır.
4.3. “Araştırma kadrosunun yetkinliğinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi konusunda sistematik çalışmalara ihtiyaç vardır.”	Üniversitede öğretim elemanları tarafından yapılan projeler Proje Koordinasyon ve Danışmanlık Ofisi tarafından kayıt altına alınarak analizleri yapılmaktadır. Ayrıca Fırat Üniversitesi kaynaklı

	yayınlar 2019 yılından bu yana Incites veri tabanı kullanılarak analiz edilmektedir. Üniversite tarafından araştırma kadrosunun yetkinlikleri ölçülmesi farklı yöntemler ile sürdürülmektedir. Ancak, yetkinliklerin değerlendirilmesi ve sürekli iyileştirme çalışmalarında kullanılması Kurumun gelişmeye açık yönü olarak gözlenmiştir.
4.4. “Kurumun araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin etkinlik düzeyini verilere dayalı ve periyodik olarak ölçülmesi ve değerlendirilmesi geliştirmesi gereken bir alandır. Kurum, bölge, ülke ve dünya ekonomisine sağladığı katkıyı açıkça ortaya koymalıdır.”	Üniversitede öğretim elemanlarının yaptığı yayınlar Incites veri tabanı üzerinden, projeler ise Proje Koordinasyon ve Danışmanlık Ofisi tarafından izlenmektedir. Ayrıca üniversitede bilimsel çalışmalar Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi, YÖK Karne, URAP ve Shanghai sıralamaları ile de izlenmektedir. Fırat Üniversitesi 2014–2019 döneminde Incites™’taki 255 alt alanın 30’unda mühendislik, veteriner, tıp ve temel bilimler (fizik ve matematik) alanında ülkemizdeki ilk 10 üniversite arasında yer almaktadır. Üniversitenin araştırma ve geliştirme faaliyetlerini ölçümledikten sonrasındaki değerlendirmelerini, başarıları ile bölge, ülke ve dünya ekonomisine sağladığı katkıyı ortaya koyması önerilir.

YÖNETİM SİSTEMİ

KGBR'ye göre gelişmeye açık yanlar	İzleme Değerlendirmesi
5.3. "Ancak, üniversite genelinde mezunlara yönelik bir takip sistemi henüz oluşturulmamıştır."	Yukarıda 2.3 maddesinde de belirtildiği gibi, mezunların takibi ve mezun verilerinin sürekli gelişim amaçlı kullanımı sadece akredite programlarla sınırlıdır. Üniversitenin geneline yönelik bir mezun takip sistemi oluşturulmuş olsa da, mezun verilerinin toplanması ve güncellenmesi için bu konudaki çalışmaların ilerletilmesi kurumun gelişmeye açık yönüdür.
5.6. "Yöneticilerin belirlenmesinde güncel değerlendirme sistemleri kullanıldığı ifade edilse de, yöneticilerin verimliliklerinin ölçülmesi ve izlenmesi konularının gelişmeye açık olduğu görülmektedir."	Yöneticilerin verimliliklerinin ölçülmesi ve izlenmesi konularında herhangi bir çalışma yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bu konu yönetim alanında kurumun önemli bir gelişmeye açık yönüdür.

UZAKTAN EĞİTİM

İzleme süreci kapsamında, kurumun uzaktan eğitim ile ilgili, özellikle 2020 Yılı içerisindeki etkinlikleri de değerlendirilmiş ve Yüksek Öğretim Kalite Kurulu'nun Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ölçütleri 2020 belgesinde yer alan bazı başlıklarla ilgili olarak kurumun iyi ve gelişmeye açık yönleri aşağıdaki, şekilde saptanmıştır.

Kalite Güvencesi Sistemi

Kurumun uzaktan eğitim etkinlikleri Fırat Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (FUZEM) tarafından yürütülmektedir. FUZEM'e ait bir yönetmelik vardır. Yönetmelik dışında FUZEM'in işleyişi yönerge ve ihtiyaç durumunda çıkarılan yürütme kararları ile sağlanmaktadır.

Kurumun, bir uzaktan eğitim politikası olması gelişmeye açık bir yön olarak tesbit edilmiştir. Yine de, FUZEM'in örün sayfasında ve raporlarında yayınlanmış bir vizyon ve misyonu bulunmaktadır. Bu vizyon ve misyonun, üniversitenin vizyon ve misyonuna koşut olarak güncellenmesi de gelişmeye açık bir yön olarak değerlendirilebilir.

Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ek Raporu'nda sunulan kanıtlarla desteklenmiş olan çalışmalar olumlu karşılanmıştır. Ancak bu konuda, performans göstergelerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Uzaktan eğitim süreçleriyle ilgili performans göstergeleri açık olarak tanımlanması ve izlenmesi kurumun gelişmeye açık bir yönüdür.

Eğitim ve Öğretim

Kurumun, uzaktan eğitim süreçlerinin yönetimi, eğitimin uzaktan sürdürülmesi ve bu konularla ilgili bilgi güvenliğinin sağlanmasına yönelik süreç yönetimi, bilgi güvenliği ve güvenilirliğine yönelik bir alt yapısı bulunmaktadır. Kurum daha önceki yıllarda, üniversite çapında verilen bazı kitle dersleri kapsamında oluşturduğu birikimini 2020 yılındaki salgın döneminde tüm derslerine uygulayabilmiş ve eğitimi çevrimiçi yöntemlerle gerçekleştirebilmiştir. Bu konudaki sorunların hızlı bir şekilde ve sistem güvenliğini tehlikeye atmayacak bir şekilde çözümlenebilmesi için her bölümde birer Birim Destek Koordinatörü ve üniversite çapında da 10 'Senior' kullanıcı görevlendirilmiştir.

Kurumda uygulamalı mesleki dersleri ağırlıklı olan bazı bölümlerde (Tıp, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Hemşirelik, Ebelik) küresel salgın sürecinde de uygun koşullar oluşturularak karma eğitim programı (teorik dersler çevrimiçi, uygulamalar yüz yüze) yürütülmüştür. Ancak, bu şekilde hayata geçirilen uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere kazandırılması taahhüt edilen öğrenme çıktılarından (bilgi, beceri ve yetkinlikler) taviz vermeden sağlıklı biçimde uzaktan eğitim ortamlarına taşınması konularına ilişkin kanıt gözlenememiştir.

Eğiticilerin eğitimi kapsamında Birim Destek Koordinatörlerine yönelik eşzamanlı çevrimiçi eğitimler düzenlenmiştir. Bu eğitimlerin birçoğunun içerikleri tüm öğretim üyelerinin erişebilmesi için, eğitim videoları şeklinde de erişime açılmıştır. Bu konudaki eğitimlerin, tüm akademik personele ulaşmasını sağlayacak şekilde sürdürülmesi gelişmeye açık bir yöndür.

Uzaktan sınavlardaki sınav güvenliğine yönelik şekilde ve derslerin özelliklerine göre farklı ölçme/değerlendirme yöntemlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu konuda ödev/proje tarzı değerlendirme yöntemlerinin yanında, uzaktan çevrimiçi sınavlar ve bu sınavlardaki soru tiplerinin sürelerin ve sınav tekniklerinin yeniden düzenlenmesi gibi konular gündeme gelmiştir. Sınav uygulamaları hakkında, öğrenci ve öğretim üyelerinden anketler yoluyla Bahar Dönemi sonunda geri beslemelerin alındığı ve bu yolla saptanan sorunlar için çözümler geliştirdiği anlaşılmaktadır.

Sonuç

Kurum, salgın dönemi başında, daha önce oluşturulmuş birimleri (FUZEM) üzerinden ve mevcut altyapısını güçlendirerek tüm derslerinde uzaktan eğitime aktarmayı başarmıştır.

Genel olarak, kalite süreçleri ile ilgili tüm altbaşlıklarda planlama ve uygulamalar yürütülmekte ve

izleme yapılmakla birlikte birçoğunda henüz değerlendirme ve önlem alma süreçleri tamamlanmamıştır. Kurumun eğitim-öğretim ihtiyaçlarına tümüyle cevap verebilen, kampüs içinden yönetilebilen ve kayıtlarını yine kampüs içinde saklayabilen, tüm ilgililer için kullanıcı dostu ve ergonomik olan, kurumun diğer bilgi yönetim sistemleriyle uyumlu ve entegre biçimde çalışabilen, eşzamanlı ve eşzamansız öğrenme olanaklarının yanı sıra, zenginleştirilmiş (çoklu ortam) içerik geliştirme, ölçme değerlendirme, hizmet içi eğitim, öğrenci topluluğu oluşturma ve yönetme gibi modüller de barındıran bir öğrenme yönetim sistemini oluşturmaya açık diğer bir yön olarak değerlendirilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Fırat Üniversitesi'nin dış değerlendirmesi 2017 yılında gerçekleşmiştir. Kurum, bugüne kadar geçen üç yıllık süre içinde, Geri Bildirim Raporu'nda ortaya konmuş olan öneriler ışığında, tüm faaliyet alanlarında bazı gelişmeye açık yönlerini giderme yolunda önemli bir mesafe kaydetmiştir. Kalite kültürünün tüm birimlere yayılmasına yönelik planlamalar, akredite olan program sayılarındaki artış, eğitime yönelik fiziksel altyapının iyileştirilmesi, araştırma-geliştirme alanında yerel kurumlarla işbirliklerinin geliştirilmesi yolundaki çalışmalar ve iç kontrol sisteminin planlanarak uygulamaya geçirilmiş olması bu konuda öne çıkan olumlu örneklerdir.

Bunların yanında halen gelişmeye açık yönlerin de bulunduğu görülmektedir ve bu hususlar, yukarıda detaylandırılmıştır. Eğitim, araştırma-geliştirme ve yönetim gibi farklı alanlardaki gelişmeye açık yönlerin giderilmesinde, kalite kültürünün kurumun tüm bileşenlerine yaygınlaştırılması ve tüm mensupları tarafından içselleştirilmesi itici bir güç olacaktır. Bu bakımdan, "Fırat Modeli" olarak ortaya çıkartılan kalite güvencesine yönelik yapının tüm unsurlarıyla hayata geçirilmesi kilit bir önem taşımaktadır.

Ülkemizin önde gelen yüksek öğretim kurumları arasında yer alan Fırat Üniversitesi'nin sürekli kalite gelişimi çalışmalarında katettiği yolu ve bundan sonraki süreçte geliştirebileceği yönlerini ifade etmeye çalıştığımız bu rapordaki saptama ve değerlendirmelerin, kuruma bundan sonraki kalite yolculuğunda olumlu katkılar sağlayacağını umuyoruz.